

Mimoto, vy všichni bratři a sestry této kongregace, přijmete zbožně z rukou korektorů nebo jejich delegátů cingulum pouze se dvěma uzly. A v příhodný čas složíte do jejich rukou profesi, budete-li chtít vytrvale bojovat podle této spásné řehole. (Řehole TOM VI, 16)

Buďte připraveni a vaše lampy ať hoří.

Buďte jako lidé, kteří čekají na svého pána, až se vrátí ze svatby, aby mu hned otevřeli, až přijde a zatluče na dveře. (Lk 12, 35)

6. kapitola Řehole, poté co popsala oblékání, označuje jako rozlišovací znamení pro terciáře cingulum s pouze dvěma uzly, které se má zbožně přijmout od korektorů téhož řádu.

Je na místě hned podotknout, jak se toto předání zdá být téměř přípravou na budoucí profesi, kterou – jak říká řehole – složíte v pravý čas.

Odkaz na cingulum se nachází ve všech třech verzích řehole, což naznačuje, že k identifikování terciáře není zapotřebí nějakého zvláštního oděvu, ani jednotné barvy oblečení, ale pouze cingulum, které ve srovnání s tím bratří má jen dva uzly.

Kromě toho, protože již v názvu kapitoly je cingulum výslovně zmíněno, je jeho důležitost tak velká, že je předáváno otci korektory při aktu profese (slibů) a je odebráno těm, kteří neupustí od svého špatného chování (viz R. Benvenuto, Počátky Třetího řádu Nejmenších, BUOM, 200 – 0).

Cingulum je tedy především symbolem příslušnosti, úzkým právním a duchovním poutem s řádem, a to jak pro legitimnost k předání, vyhrazenou řeholním korektorům, tak pro analogii (podobnost) s cingulem bratří, od kterého se liší jen počtem uzlů, které jsou jen dva na rozdíl od toho řeholníků, které má čtyři, vztahující se ke slibům.

Ale cingulum je také symbolem odloučení se od světa, ke kterému je terciář zván.

V „Doporučeních pro bratry a sestry z Třetího řádu Nejmenších“ otce Giryho čteme: Cingulum, které nosíte a které je znamením příslušnosti k vašemu řádu, je také znamením této odloučenosti. Poněvadž vám nebylo odevzdáno ne-li proto, aby sloužilo jako stálá připomínka skutečnosti, že jste – svým životním stavem – a že máte být – vystupováním a ctnostmi – zcela odloučení a izolováni vůči světu; stejně tak uzly, které jsou na cingulu, vám také připomínají, že jste – pro svůj životní stav – a že máte být – svým chováním a ctnostmi – úzeji svázání a spojení s Bohem.

Buďte připraveni a vaše lampy ať hoří.

Buďte jako lidé, kteří čekají na svého pána, až se vrátí ze svatby, aby mu hned otevřeli, až přijde a zatluče na dveře. (Lk 12, 35)

Dva jsou tedy prvky utvářející identitu „nejmenšího“ laika, které jsou vyjádřeny prostřednictvím symbolu cingula (šňůry) pro ty, kteří se rozhodnou vstoupit do řádu Nejmenších: pozitivní prvek vzhledem ke členství v řádu a negativní prvek vzhledem k odloučení od světa.

Není rozporu mezi těmito dvěma aspekty, naopak, když to dobře uvážíme, jeden nachází důvod svého bytí v tom druhém.

Jestliže žít jako terciář znamená patřit úzeji k řádu, a proto, skrze něj, Kristu, jehož evangelní život jsme se zavázali profesí praktikovat, toto úzké pouto vyžaduje současnou a radikální volbu odstupů od světa a od jeho protievangelních logik.

V této souvislosti znovu přichází na mysl Janova výstraha, uvedená na začátku 4. kapitoly: nemilujte svět, ani věci světa, odkazující na Ježíšovu modlitbu: Neprosím, abys je vzal ze světa, ale abys je zachoval od zlého. Nejsou ze světa, jako ani já nejsem ze světa (Jan 17, 16).

Nejedná se tedy o vzdálení se od světa ve smyslu fyzickém, a už vůbec ne o odmítnutí vlastní odpovědnosti, zdaleka ne. Jde o to, orientovat život na přítomnost ve světě, která přechází k plnému a radikálnímu přijetí křesťanského životního stylu, žitého až do krajních důsledků ve svých osobních a společenských dějinách.

To umožňuje přítomnost, která neschvaluje, ale která přetváří, identitu napohled nejasnou, protože je zbavena vnějších znamení, ale schopnou být smysluplnou a významnou.

Buďte připraveni a vaše lampy ať hoří.

Buďte jako lidé, kteří čekají na svého pána, až se vrátí ze svatby, aby mu hned otevřeli, až přijde a zatluče na dveře. (Lk 12, 35)

Jaké jsou tedy rysy této identity?

Čteme ještě stále v poznámkách k Řeholi otce F. Giryho: Tato šňůra, či cingulum, je symbolem čistoty, poslušnosti nařízení svých představených, pohotovosti kráčet po cestě Boží a stavu poutníků a vojáků, jejichž profesi máte skládat, podle toho, co říkal náš Pán apoštolům: „Sint lumbi vestri praecincti“, ať jsou vaše bedra přepásána.

Dva uzly na šňůře znamenají umrtvování těla pokáním a duše zkroušeností, anebo také spojení ducha s Bohem skrze svaté myšlenky a jednotu srdce skrze city čisté lásky.

V tomto stručném komentáři jsou vyjmenovány některé základní ctnosti křesťanského života, které komentátor ze 17. století, v moderním pojetí duchovního života, vztahuje na terciáře, dobře si vědom jejich světské identity, ale s přesvědčením, že jsou povoláni praktikovat čistší a svatější život než obyčejní křesťané.

Souhrnné čtení těchto řádků nás vede k závěru, že pisatel navrhuje nejmenším laikům žít svou přítomnost ve světě s „lehkostí“ a svobodou.

„Lehkost“ a svoboda vedou k vyváženému užívání darů světa a tak nebýt nikdy otroky sebe samých, svého těla, svých vášní, v čistém životě, a ani vlastní vůle, v životě poslušnosti ve víře.

Jedná se o to odhalit, že nám nic nepatří a že nic není důležitějšího než Pán, v perspektivě života zcela svěřeného a odevzdaného Jeho vůli, života žitého s rukama otevřenými k dělení se o Jeho dary spíše než k jejich svírání v nezdravé touze po přivlastňování a vládě.

„Lehčí“ a svobodní, tedy, ke kráčení po cestách Pána!

Ale cesty Pána procházejí ulicemi světa a na těchto ulicích je zapotřebí hbitých poutníků, nezátížených komplikovaným zavazadlem; je třeba služebníků připravených a ochotných uvítat pána, který se vrací.

Buďte připraveni a vaše lampy ať hoří.

Buďte jako lidé, kteří čekají na svého pána, až se vrátí ze svatby, aby mu hned otevřeli, až přijde a zatluče na dveře. (Lk 12, 35)

Jaké jsou nezbytné postoje připraveného a věrného služebníka, schopného přivítat pána, který se vrací ze svatby? Přepásaná bedra a rozžatá lampa, aby se mu nestalo, že by jej, omámený spánkem a zmatený temnotou, nemohl rozpoznat a, v důsledku toho, nebyl připraven sloužit mu.

Obraz cingula tedy odkazuje na návrh „nejmenšího“ života ve světě, charakterizovaného výrazným dynamismem a vnitřní bdělostí. Cingulum není oprátka, není symbolem omezení, není jhem. Je naopak znamením svobodné a vědomé volby orientovat svůj život stále radikálnějším způsobem k setkání s Pánem, tím jediným nutným, jediným absolutním.

Symbolika uzlů, jak je vykládána otcem Giryem, ukazuje možné strategie navrhované „nejmenšímu“ k realizaci tohoto životního projektu.

Dva uzly jsou připodobňovány k závazkům pokání, které sestává z volby umrtvování těla, tedy tělesné askeze, a úsilí o vnitřní obrácení, zvané zkroušenost (lítost) srdce. Být připraveni tedy znamená udržovat snahu o odstup ode všeho, co souvisí s tělesností (jídlo, pití, sexualita, bohatství, ambice) a zároveň cvičit se ve vnitřní práci očišťování, které prochází přes uvědomění si vlastního hříchu k otevření se radosti z Božího milosrdenství.

Ale o. Giry podává i alternativní výklad symbolu dvou uzlů, s poukázáním na dva stupně duchovní cesty, nezbytné pro dosažení sjednocení s Bohem. Rozlišuje sjednocení Ducha s Bohem prostřednictvím svatých myšlenek a jednotu srdce skrze city čisté lásky.

Jedná se o dvě úrovně modlitby. Zdá se, že první z nich odkazuje na meditaci formou rozhovoru a druhá na kontemplativní modlitbu - obě dvě jako prostředky posvěcování předkládané spiritualitou 17. století a obnovené francouzským otcem v jeho Doporučeních pro terciáře.

V obou interpretacích pak cingulum poukazuje na existenční závazek, úsilí, které zahrnuje celou existenci člověka, který prožívá svou přítomnost v ustavičném tnutí k Bohu, s touhou po niterném a hlubokém spojení s Ním, jednotě, která není pouze příslibem Království, které přijde, ale která je možná tady a teď, v dnešním dni historie, který je příhodnou chvílí, dnem spásy.

MODLEME SE:

Učiň můj krok lehkým, Pane,
po cestách dějin.

Má udýchaná chuze
by mohla zanechat nesmazatelné stopy,
na svědectví efektivní cesty.
Má radost sloužit Ti
by mohla kreslit harmonické spirály
na písčité zemi,

Ale ještě bys to nebyl Ty.

Spojen s Tebou, sevřený v objetí,
které je něhou a silou,
budu kráčet, svobodný
ve službě, v darování,
s radostí vždy ustoupit krok
tvé Lásce.
A toto vybarví
mou cestu.
(Anonym)

Oficiální internetové stránky třetího řádu Nejmenších
www.terziariminimi.org